

זבזבהת בהיים

גליון שבועי במשנת מרן האור החיים הק' זיע"א

בס"ד, גליון רס"ו, פרשת קרח תשפ"ד

אור הישועות

ישועות, סיפורים ועובדות נפלאים בזכות רבינו

שלחן שבת עם האור החיים

מדינת האו"ם הק' בהגשה מעובדת ובטפה בודה לפרילי נשמת צילה ע"ה בת דורה צביה ומאיר ד"ר

בדין כהנים ולויים שהחליפו עבודתם

לגבי לוי שעבד עבודת לוי אחרת שחייב מיתה, לא מצינו שהקל בכהן שעבד עבודת לוי.

דברי הספרי שהמסייע מתחייב בנפשו

ונראה שהרמב"ם סמך על דברי הברייתא שבספרי (פיסקא קטז) שאמרו, וכבר בקש רבי יהושע בן חנניה לסייע את רבי יוחנן בן גודגדה אמר לו חזור לאחוריד שכבר אתה מתחייב בנפשך שאני מן השוערים ואתה מן המשוררים. מפורש בדברי רבי יוחנן, שאף לוי המסייע לעבודת לוי חבירו, חייב מיתה. ואף שבברייתא המובאת בגמרא לא הוזכר שאמר לו שמתחייב בנפשו, ולכך פירשה הגמרא שמחלוקתם האם חכמים גזרו על המסייע, מכל מקום פסק הרמב"ם כדברי הספרי משני טעמים.

א. שלפי הגמרא בערכין שנחלקו הא גזרו על המסייע, יש להקשות מדוע אמר רבי יוחנן לרבי יהושע 'שאתה מן המשוררים ולא מן השוערים', והלא גם רבי יהושע ידע את איסור המשורר לשער, ולא נחלקו אלא האם גזרו על המסייע, ואם כן היה רבי יוחנן צריך לומר לו שגם המסייע בכלל האיסור.

ב. שבסבבא אין לחלק בין לוי העובד עבודת חבירו לבדו לבין המסייע לחבירו, לפי שכל עבודת השוערים לא היתה נעשית על ידי לוי אחד לבדו, אלא על ידי כמה לויים, שהיו הלויים מתקבצים יחד להגיף השוערים, ואם כן מה לי אם המשורר בא במקום לוי אחר, ומה לי אם הוא נתוסף עליהם.

לכך פסק הרמב"ם כדברי הספרי שגם לוי המסייע ללויים אחרים בעבודתה הוא חייב מיתה, ומה שרבי יהושע שהיה משורר רצה לסייע לשוערים, נראה לפרש שהיה סבור שהאיסור לעבוד בעבודה אחרת הוא רק כשמשנה מעבודה קלה לעבוד עבודה חמורה, שעבודה השירה חמורה מעבודת השוערים, שהרי לוי זקן אינו כשר לשורר, אבל עדיין הוא כשר לעבודת השוערים כמבואר ברמב"ם (שם ה"ח) ועל כן סבר שהאיסור הוא רק בשוער ששירר, אבל המשורר יכול לשער, ואמר לו רבי יוחנן 'חזור בך שאתה מן המשוררים' ואם תעבוד בשוערים תתחייב מיתה.

ב' מיני מסייע

אכן כדי שלא תהא סתירה בין המבואר בספרי וברמב"ם לעולה מסוגיית הגמרא בערכין בדין מסייע, נראה לחלק ששני מיני מסייע יש, יש מסייע שגם בלעדיו היו כבר שיעור הלויים הנצרכים לביצוע העבודה, והוא בא והתוסף עליהם, ובמסייע זה דיברה הגמרא בערכין שאינו אלא מדרבנן, אבל יש מסייע שבלעדיו לא יכלו שאר הלויים לעשות העבודה כראוי, והוא משלים לשיעור הלויים הנמצרכים לעבודה, ובמסייע זה מתחייב בנפשו, והוא שדקדק הרמב"ם בלשונו וכתב (שם ה"ה) 'שלא יעשה אחד ממלאכת חבירו' ולא כתב 'שלא יעשה אחד במלאכת חבירו', לפי שאיסור התורה ועונש המיתה הוא רק במסייע הבא במקום חבירו.

ושמרו משמרתך ומשמרתך כל האהל אף אל פלי הקדש ואל המזבח לא יקרבו ולא ימתו גם הם גם אתם (יה, ג).

הסוגיא בערכין

פסוק זה נאמר לאהרן ובניו הכהנים, שהם יהיו אחראים על כל עבודת המשכן, ושהלויים יסייעו להם בשמירת המשכן, ובסיומו נאמר שיזוהרו שהלויים לא יקרבו לעבודת כלי הקודש והמזבח 'ולא ימותו גם הם גם אתם', ופירוש חז"ל בברייתא במסכת ערכין (יא, ב) אתם בשלהם והם בשלכם במיתה. שהכהנים העובדים בעבודת הלויים, והלויים העובדים בעבודת הכהנים הרי הם מחוייבים מיתה בידי שמים. וזהו 'ולא ימותו גם הם' הם הלויים אם יעבדו בעבודת הכהנים, 'גם אתם' הם הכהנים אם יעבדו בעבודת הלויים.

עוד אמרו בברייתא המובאת שם, 'הם בשלהם אינם במיתה אלא באזהרה', ופירוש, ששתי עבודות יש ללויים, שירה על הקרבנות, וסגירת השערים, ואם המשורר עבד בשערים, או המשוער עבד בשירה עברו על איסור אבל אינם חייבים מיתה. אולם אביי אמר שם, שהלכה בדינו, שמשורר ששיער חייב מיתה ממה שנאמר (לעיל ג לח) 'שְׂמֵרִים מִשְׁמֶרֶת הַמִּקְדָּשׁ לְמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָרָקֶב הַקָּרֵב יִמְתָּ שְׂהוֹנָה לִזְרֹא אֹתָהּ עֲבוּדָה'.

והקטשה הגמרא על אביי ממה ששינוי בברייתא, משורר ששיער ומשוער ששורר אינם במיתה אלא באזהרה. ותירצה הגמרא, שדין זה שנוי במחלוקת בתנאים, כפי ששינוי בברייתא, מעשה ברבי יהושע בן חנניה שהלך לסייע בהגפת דלתות אצל רבי יוחנן בן גודגדה, אמר לו בני חזור לאחוריד שאתה מן המשוררים ולא מן המשוערים. ואביי פירש שלדעת רבי יוחנן המשנה עבודתו חייב מיתה, ולכך גזרו חכמים גם על המסייע לעבודת חבירו, ולדעת רבי יהושע המשנה עבודתו אינו אלא בלאו, ולא גזרו חכמים על המסייע, ודוחה הגמרא שיתכן שלדעת כולם אינו במיתה, ואף על פי כן לרבי יהושע גזרו על המסייע ולרבי יוחנן לא גזרו.

דברי הרמב"ם והתמיהות עליו

אמנם הרמב"ם (כלי המקדש פ"ג י"א) פסק, לויים שעבדו עבודת הכהנים או שסייע לוי במלאכה שאינה מלאכתו, חייבין מיתה בידי שמים שנאמר 'ולא ימותו', אבל כהן שעבד עבודת לוי אינו במיתה אלא בלא תעשה.

ויש לתמוה על דבריו, שאף אם לגבי לוי שעבד עבודה אחרת של לוי פסק כאביי שחייב מיתה, ושלא כדברי הברייתא המובאת שם, זהו רק אם עבד עבודה שלימה, אבל אם רק סייע ללוי אחר מבואר בסוגיא שלדעת כולם אין בו לא איסור תורה ולא עונש מיתה.

עוד יש לתמוה על מה שפסק שכהן שעבד עבודת הלויים אינו במיתה, והלא מפורש בברייתא שחייב מיתה, ולא מצינו מחלוקת בזה, שאף אביי שחלק על הברייתא

יום החתונה נקבע בדיוק שנה לתפילה על הציון הק'

רצייתי לשתף את הקוראים בחוויה וישועה. לפני כשנה נסעתי לירושלים להתפלל בכותל המערבי. בזמן שהמתנתי לאוטובוס בתחנה המרכזית, יצא לי לדבר עם אחד האנשים שגם עמד והמתין לאוטובוס, ותוך כדי הדברים סיפר לי שהוא בדרכו לקברו של האור החיים הקדוש, והמליץ לי וביקש שאצטרף אליו לנסיעה לקבר אור החיים הקדוש כיון שבאותו יום חל יום ההילולא שלו. בתחילה סירבתי, בתוכניתי היה לנסוע לכותל המערבי ולא לקבר אור החיים הקדוש, אך האיש שב והפציר רבות והצביע על השאטלים שניצבו בתחנה. לאחר הפצרות ושיכנועים הסכמתי והצטרפתי איתו לנסיעה.

הגענו לציון הקדוש, והתפללתי ממש ממעמקי הלב, והיה לי הרגשה מאד מרוממת. איני יודע להסביר מדוע, אולי האווירה במקום והקדושה גרם לי להתפלל תפילה כזו אמיתית מעומק הלב שהרבה זמן לא התפללתי כך, הייתי בחור כבר לא צעיר, והתפללתי בכל כוחי שאמצא את השידוך המתאים לי. כשיצאתי מהציון הק' בדרכי חזרה לביתי, הרגשתי כי זו היתה תפילה מרוממת שעלתה היישר לכסא הכבוד.

לאחר כשנה זכיתי, ובס"ד התארסתי. קבענו תאריך לחתונה, וכשבדקתי בתאריך העברי, הופתעתי לגלות כי יום החתונה נקבע לתאריך יום ההילולא - טו' תמוז. וכך, שנה לאחר אותה תפילה מרוממת על שנינו קברו של האור החיים הקדוש זכיתי ועמדתי תחת החופה.

לימים התברר לי, שגם זוגתי היתה באותו לילה בציון הק' והתחננה לישועה, וכך בזכות רבינו האור החיים הק', נשאנו יחדיו בתאריך טו' בתמוז יומא דהילולא הק', זכותו יגן עלינו. (גל' מקבץ ניסים)

גם אתם זכיתם לישועה בזכות רבנו האור החיים הקדוש?

כתבו לנו לפקס: 077-4702681 או למייל המערכת: p0774702681@gmail.com

באור ההלכה

נידון הלכתי מרתק במשנת רבינו האור החיים

מדוע הוצרך אהרן הכהן להוראת שעה של משה רבינו ולא הותר לו להקטיר קטורת חוץ למקומו משום פיקוח נפש

יסקח אהרן פאשר דבר משה ויזין אל תוך הקהל ויהנה החל הניף פעם וימנו את הקטרת ויכפר על העם (יב, יב).
כתב רבינו האור החיים הק' לבאר איך היה מותר לאהרן להקטיר קטורת מחוץ למשכן וזה לשונו: "לצד שהענין כאן הוא הפך הדין, להקטיר קטורת חוץ לזמנו וחוץ למקומו, לזה אמר ויסקח אהרן וטעם ויסקח הוא פאשר דבר משה פירוש על פי נביא, ויאמן נביא כשיאמר לעבור על מצוה אחת ממצוות התורה לפי שעה, וכאלוהו בהר הכרמל (מ"א יח).

והאחרונים הקשו על דברי רבינו (ראה עקבי חיים סי' נח ועוד) דמשמע דאם משה רבינו לא היה נביא, היה אסור לעשות כן, והרי פיקוח נפש דוחה כל התורה כולה, וכיון דידע דהקטורת יש בו כח וסגולה לעצור המגיפה, בודאי היה מחויב לעשות כן מצד פיקוח נפש, דהרי קיימא לן (פסחים כה, א) דמותר להתרפאות בכל האיסורים חוץ מעצי אשירה וכדו'. ואפילו בדברי קודש מותר להתרפאות וכדאיתא ביומא (פב, א) דעוברת שהריחה בשר קודש מאכילין אותה עד שתשיב נפשה, ואם כן כהן היה מותר להשתמש עם הקטורת והמחבת של קודש משום פיקוח נפש.

בספר עטרת משה (להגה"ק ממאקווא; או"ח ח"ב סי' קפד-ה) תיזך בזה ג' תירוצים נפלאים, ונביאם בתמצית הקיצור:
א. עפי"ד הרמב"ם הנודעים בפירוש המשניות (יומא פ"ח מ"ד) שביאר הטעם דס"ל לחכמים דמי שנשכו כלב שוטתה אין מאכילים אותו מהכבד של הכלב שוטתה, אע"פ שהוא

יכול להועיל לרפואתו, מפני שברפואה בדרך סגולה שאינה רפואה טבעית אין עוברים על דברי תורה, וז"ל: לרפאות בדברים שהם מרפאים בסגולתן אסור, כי כוחם חלוש אינו מצד הדעת ונסיכונם רחוק, ע"כ.
זהו גם שיטת רבינו, שמצד פיקוח נפש לא היה יכול אהרן לעשות כן, כיון דהוא ענין סגולתי שלא בדרך הטבע. [והא דאיתא במס' שבת (סז, א) דמותר לצאת לרה"ר בשן החרגול לצורך שמירה אע"פ שהוא דרך סגולה, ביאר בשו"ת הרדב"ז (לשונות הרמב"ם סימן קנג), דהתם ליכא איסור תורה כיון דמוציא שלא כדרך המוציאין, ולכן הקילו בזה, יעו"ש. וציון לדברי החיד"א בכמה מקומות.

ב. עפי"ד הגמרא (בבא קמא ס, ב) דאסור להציל עצמו בממון חבירו ואפילו במקום פיקוח נפש, א"כ י"ל דכיון דהקטורת והמחבת הם חפצי שמים אסור להציל עצמו בהם. [והא דביומא (פב, א) אמרינן דעוברת שהריחה בשר קודש מאכילין אותה עד שתשיב נפשה, ומבואר דאפילו בדברי קודש מותר להתרפאות, ז"ל דמיירי בקדשים קלים שניתן לאכילה לכהנים דאינו ממון גבוה, ולכן אינו דומה למציל עצמו בממון של חבירו].

ג. אפשר לחדש דלא דלא שייך להתיר בזה משום פיקוח נפש, דכל מי שנתחייב מיתה על פי בית דין, או שחייב מיתה באופן שאי"צ ב"ד לדוננו, אין מחללין עליו את השבת, וכן אין עוברים שאר איסורים כדי להצילו. א"כ י"ל דכיון דמפורש בקרא שאמר הקב"ה 'ואכלה אותם כרגע', מזה ידעו משה ואהרן שדינם נחרץ למות, ולא הותר לעבור בשבילם על דברי תורה.

חידה שבועית:

מה אומר רבינו באיזה מסייע לחבירו במקדש - הרי זה מתחייב בנפשו?

פתרונות יש לשלוח עד יום רביעי הקרוב לכתובת מייל: p0774702681@gmail.com

או לפקס: 077-4702681

על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון אור החיים ושם הפרשה. 3. התשובה צריכה להיות מתוך דברי האור החיים הק' המובאים במאמר שבריש הגליון. 4. בני חו"ל מתבקשים לכתוב כתובת (אדרעס) בארץ ישראל למקרה של זכיה, שישלח לשם.

בין שולחי התשובות תערך הגרלה על הספר 'חיים כולכם היום'.

(חלק תשרי-אדר). דרכי חיים והליכות אדם על פי משנת רבינו האור החיים זי"ע, מסודרים ומחולקים לכל ימות השנה ולמועדים.

(בהתאם לשיקולי המערכת, יתכן שישלח ספר חילופי כפי הקיים במלאי)

שם הזוכה פרשת צו: ה' שלום הבלין מביתר עילית.

שבחי חיים

שבחים שנאמרו ע"י צדיקי הדורות על רבינו אור החיים ובמעלת לימוד מתוך ספר האור החיים הק'

הרה"ק מטשערנאביל היה לומד בליל שישי אור החיים הק'

סיפר החסיד הרב ישראל הלוי רוזנצווייג ז"ל: סיפר רבי יעקב לאהר ז"ל כי חקר כמה פעמים לראות את רבו הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זצ"ל מה הוא לומד בליל שישי - אור ליום שישי ערב שבת קודש... וראה אותו לומד חומש עם פירוש רש"י ועם פירוש אור החיים הקדוש. (אוצר ישראל חלק ב, אות ג עמי' יא)

סגולה לנשמה

כלימוד הזוהר הק'

בביקורו של מרן אדמו"ר הרה"ק מבאיאן טשרנוביץ זי"ע בארץ הקודש, עלה ביום ח' סיון תרפ"ז לציון האור החיים הק' הטמון בהר הזיתים. קרא לפניו את

נוסח המצבה, ופתח באמירת תהלים, כפי שם בעל האור החיים הק' באלפא ביתא שבתמניא אפי בקאפיטל קי"ט, וכמה פרקי תהלים קל"ב קל"ג קל"ד, ועוד הוסיף להתפלל בלחש.

אח"כ פתח ואמר: אומרים שאם היה הבעש"ט הק זי"ע מתראה עם האור החיים הק' היה בא המשיח. ובשם זקנו הסבא קדישא מרוזין זי"ע אמר שלימוד האור החיים הק' הוא סגולה לנשמה כלימוד הזוהר הק'. (משכנות הרועים עמ שצ"ז)

שניים מקרא ואחד תרגום עם פירוש אור החיים הקדוש מתחילתו

ידוע דרכו ומנהגו של האדמו"ר רבי ישראל אבוחצירא - הבבא סאלי זצ"ל שבימים שישי היה הולך מעט קודם חצות היום לטבול בחצות, ולאחר מכן היה יושב בחדר הפונה לרחוב וקורא שניים מקרא ואחד תרגום עם פירוש אור החיים הקדוש מתחילתו ועד סופו. ואף בפרשיות בהן האריך האור החיים' לא היה אוכל סעודת ליל שבת קודש עד שגמר לקרוא את כל פירושו, והיה שר לכבוד שבת ואומר "לכו נרננה" בפתח החצר, זהו לקראת שבת לכו ונלכה.

(מאמר מרדכי - סלאמן)

לימוד ושינון בתורתו של האור החיים הק'

על מנת לעודד את הלימוד וההבנה בפירוש הקדוש יוצאין מכון 'לאור באור החיים' במימים שבועי של מבחן שבועי נושא פרסים שיערך בעזרת ה' מידי מוצ"ש בשעה 22:00 בקו טלפון ייחודי מבית פון קליק.

או אך משתתפים:

מחייגים במוצ"ש לקו הטלפון:

09-3750181

מקיישים את קוד החידון: 12972

ומצטרפים לחידון.

המשתתף שיגלה את הבקאות המרשימה ביותר יקבל ב"ה שי מיוחד.

חייגו: 073-2951871

להאזנה לשיעורי הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

מחוברים לחיים

תורתים סטים ורזאים ישועה

לפרטים: 02-8043333

זבקים בתורת ה'אור החיים'

ליקוט נפלא מתורתו של רבינו האור החיים זי"ע קטעים מוסתרים לעיני כל עם כל סדר השנה מציג מציג וזולתם רבע אור החיים מודר שבו חיים

מוקד החימוט 1800-22-55-66
לפני כתיבת הספרים המבחרות